د. بورهان یاسین:

من گومان دەکەم پارتی‌و یەکێتی هەتا ئەمڕۆش ئامادەبن بۆ هاویشتنی هەندێ هەنگاو

سازدانی توانا ئەحمەد- جەمال حوسێن

بەشی دووەم

د. بورهان یاسین یەکێکە لەو دەنگە نوێیانەی بواری توێژینەوەی سیاسی‌و مێژوویی کەماوەیەکی زۆرە لەوڵاتی سوید دەژی‌و هەمیشە بەشدار بووە لەو گفتوگۆیانەی لەسەر مەسەلە هەنوکەیی‌و چارەنوسسازەکان کراوەو هەردەم خاوەن تێڕوانینی تایبەتمەندی خۆی بووە.لەسەردانێکیدا بۆ کوردستان کەدەوڵەمەند بوو بەکۆرو دیداری رۆژنامەنووسی, دەرفەتی ئەم چاوپێکەوتنەمان بۆ رەخسا.

***بەپێی بۆچوونی تۆ" پێدەچێت کێشەی کورد لەعیراقدا بەتەنها کێشە نەبێت لەگەڵ هێزێکی سیاسی، بەڵکو کێشەیەکە لەگەڵ کەلتوورێکدا کەکەلتووری دەوڵەتی عیراقە، واتا ئەو کەلتوورەی کەدەوڵەتی عیراقی لەسەر دروستبوو، بەپێی ئەو کەلتووره کورد ڕووبەڕووی ئەنفال‌و کیمیاباران‌و گەورەترین پرۆسەی لەناوبردن بووەوە..؟**

-بەڕای من ئەو کەلتوورەی کەباسی لێدەکرێت قووڵاییەکی ئیقلیمیشی هەیە, لەڕاستیدا ئەمڕۆ ئێمە قووڵاییەکی عەرەبی دەبینین، کەزۆر دەنگ هەیە لەدەرەوەی عیراق لەوڵاتانی عەرەبی لەمەسەلەی ڕەتکردنەوەی فیدراڵیی جوگرافی‌و نەتەوەیی بۆ کورد ، زۆر لەمەلیك مەلیکترن، بەو مانایەی ڕەفزەکەی ئەوان بڕاوەترە لەعەرەبێکی عیراقی, واتە عیراق ناتوانێت دابڕێت لەقووڵاییەکی کەلتووری, لەقووڵاییەکی ئایدیۆلۆژیی کەناسیۆنالیزمی عەرەبییە, تۆ بەرەوڕووی تەنها توخمی عەرەبی نابیتەوە لەعیراق، بەڵکو تۆ بەرەنگاریی سیستمێك دەکەیت کە لەوێدا عیراقی عەرەبی بەشێکەو دەخوازێت تۆش وەك کورد بکات بەبەشێك لەو سیستمە..

***وەك باسمانکرد" بوونی کورد لەناو عیراقدا بوونێکی ناچاریی‌و چارەسەری فیدراڵیش نیو چارەیە، پێت وایە ئێستا چ ئەگەرێك لەبەردەم کورددا هەیە بۆ ئەوەی ستراتیژێکی بەدیل پێشکەش بکات..؟**

-بەقەناعەتی من ئێمە هەندێك کاتمان لەدەستداوە، وەختێکی کەم ماوە, لەو وەختە کەمەی کەماوە، ئێمە دەتوانین ئیرادەیەی نەتەوەیی کورد ئەکتیظ بکەین ء ئەوە ئێشانی ئەمریکاء دونیا بدەین کە بەڵآ کورد دەخوازێت سەروەریی خۆی هەبێت ء ولآتی خۆی هەبێت، ئێویستە ئەو ئیرادەیە لەریَطای دەولەتێکی سەربەخۆ تەعبیر لەخۆی بکات ، بەقەناعەتی من طەرانەوە بۆ ئیرادەی خەڵك ء ئەکتیظکردنی ئیرادەی جەماوەری کوردستان یەکێکە لەشێوە هەرە باشەکان، طەرانەوە بۆ ئیرادەی خەڵکی کوردستان لەریَطای جوولآنەوەیەکی سەربەخۆ وەك جوولآنەوەی بەرەو ریفراندۆم، کەئەو لەسەرئێیە، بەڵآم ئەو ئێستە نییەء لاوازەء ئەطەریش هەیە ئەطەر بزووتنەوەیەکی باشی تا نەکەوێتء جوولەیەکی باشی تا نەدرێت، رەنطە بەرەودواوەش بروا، بەڵآم دەکرێت ریفراندۆم خزمەتێکی طەورەی یەکبوونی تەنانەت ئیدارەکانی کوردستانء بریاری سیاسیء کۆکردنەوەی جەماوەری کوردستان لەتشت سەرکردایەتیی سیاسی بکاتء ئەمریکاء دونیاش بزانێت کەئەو ئێنج کەسەی لەئەنجومەنی حوکمن، تەنها نوێنەرایەتیی ضەند هەزار کەسێك ناکەن، بەڵکو لەریَطای ئەکتیظکردنی ئەو بزووتنەوەیە باسکردن لەئیرادەی ئەو ضەند ملیۆن کەسەوە باسە لەضارەتووسء داهاتووی یەك نەتەوە.

***باسی ئەوەمان کرد کەکێشەی کورد لەناو هاوکێشەو کێشەی گەورەتر، هەندێك جار فەرامۆشکراوە، تۆ باست لەئیرادەی خەڵکی کوردستان کرد، کەچالاك بکرێت، بەڵام هەستدەکەیت کەکورد وەك ئەزموونێکی سیاسی لەناو هەناوی خۆیدا ڕووبەڕووی پارچە پارچەبوون‌و کەرتبوون بووەتەوە، لەوەوە چالاککردن‌و بەگەڕخستنی ئیرادەشی تووشی قەیران بووەتەوە..؟**

-دابەشبوونی ئەو دوو حکومەتییە لەحاڵەتێکی سیاسی لەکوردستاندا کە لەڕاستیدا لەخەباتی نەتەوەییدا زۆر شازەو من ترس لەوە دەکەم کەحاڵەتی بوونی دوو حکومەت لەکوردستان دەتوانێت تەبریرێك بدات بەلایەنی عەرەبی لەعیراق کەبەڵێ فیدراڵیی پارێزگاکان باشترین ڕێگایە، چونکە دوو حکومەت هەیە لەوێ، بادوو پارێزگای کوردستان بەدەین بە(ی.ن.ك)و دوو پارێزگاش بەدەین بە(پ.د.ك)و ئەوانی دیکەش بەشێوەی پارێزگا ئیدارە بکرێن، ئەوە مەترسییەکی زۆر گەورەیە، واتا هەم لەبواری سیاسەتی واقیعی، هەم لەئیقناعکردنی لایەنەکانی تر وەکو لایەنی ئەمریکی, ڕەنگە ئەوکاتە بڵێ ئەو میعمارە سیاسییەی کەهەیە دەستی لێمەدەن باشترە، مادام کورد یەك ناگرێت، ئەو کاتە ئەو حاڵەتەی کەهەیە دەتوانین بیکەین بەبنەما بۆ فیدراڵیەتی پارێزگاکان..

***ئێستا زۆر جەخت لەسەر ئەوە دەکرێتەوە کەیەکێتی‌و پارتی ئیدارە یەکبخەن، ئەوە پرسیارێك دروست دەکات، بۆچی تائێستا ئەو ئیدارەیە یەك نەخراوە، ئایا هەست ناکەیت کەژێرخانێك نییە وابکات کەئەو یەکخستنەوەیە بکاتە پێویستییەکی مێژوویی، ئەمە لەلایەك، لەلایەکی تریش یەکخستنەوەی ئیدارە وەك تەکتیکێك ڕەنگە ئەو دەرئەنجامە سیاسیە گەورەیەی لێ نەکەوێتەوە کەکورد پێویستی پێیەتی، واتا ڕەنگە نەتوانێت گوتاری سیاسی کورد وارێکبخات کەڕاستگۆییەکی تێدابێت بۆ ئەوەی هەموو هێز‌و گرووپەکان بتوانن گوزارشت لەخۆیان بکەن‌و دواجاریش گوزارشت لەهێزی کوردی بکەن بەرامبەر بەدەرەوە، ڕات لەم بارەیەوە چییە..؟**

-بەقەناعەتی من دەبێ بەدوو قۆناغ بکرێت، لەقۆناغی یەکەمدا یەکبوونێکی سیاسی دروست ببێ، لەوێدا پارتی‌و یەکێتی‌و هەموو هێزەکانی تر بەیەك بڕیار, بەیەك دەنگ مەسەلەکان چارەسەر بکەن، ئەو وەختە یەکگرتنی حکومەت لەئاستێکی سیمبولیدا، بەدانانی میکانیزمێك دەتوانێت وردەکاری یەکبوونی ئەو دوو حکومەتە لەماوەیەکی باشدا چارەسەربکات، بەڵام ئەمڕۆ گرنگ ئەوەیە بڕیاری سیاسیی یەکبخرێت‌و ڕۆڵی جەماوەری کوردستان چالاك بکرێت‌و بخرێتە پشت ئەو بڕیارە سیاسییە، ئەوە چۆن دەکرێت؟ بەڕاستی ئەوە کۆمەڵێك هەنگاوی زۆر بەپەلەی دەوێت کەمن گومان دەکەم پارتی‌و یەکێتی هەتا ئەمڕۆش ئامادەبن بۆ هاویشتنی ئەو هەنگاوانە..

***ئێمە باسی یەکگرتنەوە دەکەین، ئەو یەکگرتنەوەیەی کەدەکرێت جێگای هەموو هێز‌و گرووپەکانی تێدابێت، هەستدەکەیت ئەوەی پارتی‌و یەکێتی دەیکەن، تەنیا دانیشتنێکی (ثنائي)یە بۆ ڕووبەڕوو بوونەوەی ئەو ڕەوشە سیاسییە، لەلایەکی تر هەستدەکەیت خەم ساردییەك هەیە چ لەلای خەڵك‌و چ لەلای ڕۆشنبیران‌و ڕووناکبیرانی کوردیش بەوەی کەمتر خۆیان بەخاوەنی ئەم کێشەیە دەزانن بەرنامەیەکیان پێ نییە بیخەنە ڕوو بۆ ئەوەی ببێت بەبەنەمایەك بۆ ئەوەی یەکێتی‌و پارتی ناچاربن یەکبگرنەوە..؟**

-من ڕێزم هەیە بۆ ئەو بۆچوونە کە لەپرسیارەکەدا خۆی دەربڕی، بەقەناعەتی من نەجەماوەر، نەخەڵکی ڕۆشنبیر بێدەنگ نەبووەو کاری خۆیان کردووە، بەندەش لەهەندێك لەو هەوڵانەدا تێکەڵبووم، کاتی خۆی لەدامەزراندنی ئەنجومەنی ئاشتیی نەتەوەیی لەلەندەن کەوەفدێکیش نێردرا بۆ کوردستان‌و هەوڵی خۆشی داو پرۆژەیەکی تێروتەسەلیشی هەبوو، بەڕاستی هەتا لەسەر وردەکاری‌و میکانیزمی یەکبوونەوەی دوو حکومەتەکەش پێشنیاری تۆکمەمان هەبوو، بەڵام بەداخەوە ئەو پێشنیارو بیروبۆچوونانەو ئەو فشارە جەماوەرییانە هەتا ئێستا تێری کردووە، کەتێریشی نەکردووە لەبەرئەوە نەبووە کەهەوڵ نەدراوە، بەڵکو لەبەر ئەوە بووە لەلایەن ئەو هێزە سیاسییانەی کە لەململانێدا بوون، بەتایبەتی یەکێتی‌و پارتی، بەپێی پێویست ئەو هەوڵانەیان لەجێی خۆی دانەناوە، بەمانایەکی تر بەتەواوەتی گوێیان لێنەگیراوە، لەبەرئەوە بێئومێدییەك دروستبووە، ئەو بێئومێدییەش مەترسییەکی زۆر گەورەی هەیەو تێکشکاندنی ئەو حاڵەتەش بەهەڵتەکاندنێك دەبێت. لەوانەیە بزووتنەوەی ڕیفراندۆم ئەگەر ببێت بەبزووتنەوەیەکی جەماوەریی بتوانێت لە میانەی پێشکەوتنیدا هەندێك کاریگەریی لاوەکیی هەبێت، یەکێك لەوانە ئەوەیە یەکخستنەوەی جەماوەری کوردستان بەبێ لەبەرچاوگرتنی ئەوەی کەئەو لەئیدارەی ناوچەی پارتییە یان لەناوچەی یەکێتییە، کۆبوونەوە لەدەوری بیرۆکەیەك کەدەتوانێت هەژان‌و جوولاندنێك بەکۆمەڵگای کوردەواری بکات، ئەو ڕۆژانەش دەنگی خەڵك زۆر دەبیسترێت لەوەی کەوا بۆ یەکبوون ناکرێت‌و حکومەتێکی یەکبوو دروست ناکرێت، هەتا لەلایەنەکانیش داوای ئەوە دەکەن, بەڕاستی من زۆرجار کوردستانی نوێ دەخوێنمەوە لەنووسینەکانی بەڕاشکاوی داوای یەکبوونی ئیدارەکان دەکرێت، بەڵام بۆ گوێی لێناگیرێت، دەبێت بەڕاستی پرسیارەکە لەوانە بکرێت کەگوێ لەو بیروبۆچوونانە ناگرن, نەك ئەو بیروبۆچوونانە نین, هەن، بەڵام گوێیان لێناگیرێت..

***بەڵام ڕەنگە گوێ لێنەگرتن بەو مانایە قسەی لێبکەین، کەتەنیا ئەوەنەبێت هێزێکی سیاسی بێت لەخۆیەوە گوێ لەڕۆشنبیر بگرێت یان نەگرێت, لەهێزێکی فشار بگرێت یان نەگرێت، بەڵکو دەبێت ئەو گوێگرتنە یان ئەو فشارەی دروستی دەکات دەبێت فشارێکی مەوزووعی بێت، واتا بتوانێت خەڵك لەدەوری خۆی کۆبکاتەوە.. بۆ نموونە داخوازیی یەکگرتنەوەی ئیدارە، داخوازیی ئەوەی کەپێویستە کورد بەیەکگرتوویی ڕووبەڕووی ئایندە ببێتەوە، داخوازییەکە بڕواناکەم هیچ کوردێك ئەوەی نەوێت، بەڵام بۆ نابێتە بزووتنەوەیەکی جەماوەریی گەورە، کەیەکێتی‌و پارتیش قووت بدات..؟**

-من بەڕاستی هیوام خواستووە بۆ ئەو شتە ئەگەر نا باشترین شێوە هاتنە سەرجادەی خەڵکە بەهەزاران‌و دەهەزار بۆ داواکردنی بەدەستهێنانی ئەو ئامانجە، بۆ نەکراوە بەڕاستی من ناتوانم وەڵامی تەواوی ئەو پرسیارە بدەمەوە، بەڵام دەتوانم لەگەڵتدا کۆکبم لەناوەڕۆکی پرسیارەکەتدا کەئەوە دواشتە خەڵکی کوردستان بڕژێتە سەرجادە بەدە هەزارو سەد هەزار، تائەو داواکارییە جێبەجێ نەکرێت جادەکان بەجێ نەهێڵن، ئەمڕۆ خۆپێشاندان زۆر لەبارە, ئەوە خەڵك لەبەغدا بۆ سەدام حسێن خۆپێشاندان دەکات، لەکاتێکدا ئێمە لەعیراقی دوای سەدام حسێن دا دەژین، بۆ مومکین نییە خەڵکی کوردستان بۆ ئامانجێکی ئاوەها ڕەوا، گرنگ، ستراتیژیی، کە خەڵك هەمووی کۆکن لەسەری خۆپیشاندان بکات؟

***پێت وانییە ئەمە بەشێکی پەیوەندی بەیادەوەریی سیاسی، جەماوەریی ئێمەشەوە هەیە، بەوەی تێگەیشتنی خەڵك بۆ گۆڕان وایە کەخۆی لەخۆیدا کۆمەڵێك شتی تازە دەخاتەوە، ئەوە فەرامۆشدەکات کەهەموو گۆڕانێك پێویستیی بەکاراکتەری تازە هەیە، ئێستاش خەڵك پێی وایە ئەمریکا بەشێوەیەکی چالاك هاتووەتە ئەم ناوچەیەی ئێمە‌و بەشێوەیەکی ئۆتۆماتیکی هەموو ئەو قەیران‌و کێشانەی کەهەن چارەسەردەکات، بەڕای تۆ ئەوە بەشێکی گرفتەکە نییە..؟**

-پرسیارێکی جوانەو ئەگەری زۆریش هەیە کە لەکۆمەڵگای کوردەواری، هەندێکجار هەتا پشت بەهەندێك شتی غەیبی ببەستێ، کەشت لەخۆیەوە دەکرێت، یاخود لەجێگایەکی دیکەوە شتەکان چارەسەردەکرێت، بۆ من پێوەی خەریك بم؟ ئەو ئەگەرێکە، بەڵام ئەوەی دەتوانم بیڵێم تائێستا ئەو خۆپێشاندانەی کەکراوە لەکوردستان بۆ گێڕانەوەی ناوچە کوردییەکان بۆسەر کوردستان وەك خانەقین‌و ئەوانە دیارە بەرهەمی خۆی هەبووە، بەو مانایە خۆپێشاندانی خەڵك دەتوانێت بەرهەمی ڕاستەوخۆی هەبێت، نەك هەر پەیامێکە بۆ یەکێتی‌و پارتی، بەڵکو دەتوانێت پەیامێکیش بێت بۆ ئەمریکا، کە لەوێدا دەتوانێت دەوری ئەمریکا زیاتر ئەکتیڤ بکات بەئاراستەی یەکگرتنەوەی دوو ئیدارەکە، بەڵام من لەگەڵ ئەوەدام بەدروشم‌و نووسین‌و نامە لەوانەیە لەداهاتوویشدا تێبڕت نەکات، کەپارتی‌و یەکێتی بکات بەیەك، ئەگەر فشارێکی جەماوەریی زۆر زۆر بەهێز دروست نەبێت کە لەدیواری دەسەڵات بدات، ئەو وەختە ڕەنگە بتوانێت ئەو هەژاندنە سیاسییە دروست بکات، کەبەرهەمەکەی یاخود ئەنجامەکەی یەکگرتنەوەی ئەو دامەزراندنی ئیستقرارێك کەخۆی حەزی لێدەکات، بەڵکو پرۆژەیەکە، کەجێبەجێبوونی سیستمی دیموکراتی لەگەڵ خۆی دەهێنێت، ئەوە لێرەدا بەرەو ڕووی پرسیارێکمان دەکاتەوە، ئەوە وەك ستراتیژێکی جۆرج بۆش بەرامبەر بەڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست کە لەو وتارەدا ڕاگەیەندرا، تا چ ئاستێك دەتوانێت پیادەی بکات، ئەوە پرسیارێکی زۆر گرنگە، بەقەناعەتی من وەڵامدانەوەشی پەیوەندیی بەڕووبەڕووبوونەوەی ئیسلامی توندڕەو هەیە، بەسیاسەتی ناوەوەی ئەمریکا، هەڵبژاردنەکان، کێ دەردەچێت، کێ دەرناچێت، ئەوەی دەردەچێت ئایا لەسەر هەمان سیاسەتی جۆرج بۆش بەردەوام دەبێت، یان سیاسەتەکە دەگۆڕێت، بەڵام بەقەناعەتی من بەشێوەیەکی گشتی هاتنی ئەمریکا بۆ ناوچەی ئێمە بەو قەبارەیە، مەسەلەیەکی کاتی نییە لەچوارچێوەی ئەو خەونەدایە کە لەسەرەتای نەوەدەکان لەلایەن ئەمریکاییەکان لەدایکبووە، کەئەویش دامەزراندنەوەی سیستمی نوێی جیهانییە، بەمیعمارێکی ئەمریکی, کەئەمریکا خۆی میعماری ئەو سیستمە بێت، بەقەناعەتی من 11ی سێپتەمبەرو تێکشکاندنی عیراق‌و ڕووخانی دیکتاتۆر دەرگایەکی تازە، پەنجەرەیەکی تازەی کردەوە بۆ ئەمریکا لەتاقیکردنەوەی عیراق، کەمن لەوتارێکی خۆمدا لە 1993 پێموتووە تاقیکردنەوە, کە لەو تاقیکردنەوەیەدا توانای خۆی تاقیبکاتەوەو پرۆژەی خۆی بۆ دەمەزراندنی ئیستقرارێك کەخۆی حەزی لێدەکات، بەڵکو پرۆژەیەکە، کەجێبەجێبوونی سیستمی دیموکراتی لەگەڵ خۆی دەهێنێت، ئەوە لێرەدا بەرەو ڕووی پرسیارێکمان دەکاتەوە، ئەوە وەك ستراتیژێکی جۆرج بۆش بەرامبەر بەڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست کە لەو وتارەدا ڕاگەیەندرا، تا چ ئاستێك دەتوانێت پیادەی بکات، ئەوە پرسیارێکی زۆر گرنگە، بەقەناعەتی من وەڵامدانەوەشی پەیوەندیی بەڕووبەڕووبوونەوەی ئیسلامی توندڕەو هەیە، بەسیاسەتی ناوەوەی ئەمریکا، هەڵبژاردنەکان، کێ دەردەچێت، کێ دەرناچێت، ئەوەی دەردەچێت ئایا لەسەر هەمان سیاسەتی جۆرج بۆش بەردەوام دەبێت، یان سیاسەتەکە دەگۆڕێت، بەڵام بەقەناعەتی من بەشێوەیەکی گشتی هاتنی ئەمریکا بۆ ناوچەی ئێمە بەو قەبارەیە، مەسەلەیەکی کاتی نییە لەچوارچێوەی ئەو خەونەدایە کە لەسەرەتای نەوەدەکان لەلایەن ئەمریکاییەکان لەدایکبووە، کەئەویش دامەزراندنەوەی سیستمی نوێی جیهانییە، بەمیعمارێکی ئەمریکی, کەئەمریکا خۆی میعماری ئەو سیستمە بێت، بەقەناعەتی من 11ی سێپتەمبەرو تێکشکاندنی عیراق‌و ڕووخانی دیکتاتۆر دەرگایەکی تازە، پەنجەرەیەکی تازەی کردەوە بۆ ئەمریکا لەتاقیکردنەوەی عیراق، کەمن لەوتارێکی خۆمدا لە 1993 پێموتووە تاقیکردنەوە, کە لەو تاقیکردنەوەیەدا توانای خۆی تاقیبکاتەوەو پرۆژەی خۆی بۆ دیموکراتیکردنی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست تاقیبکاتەوە، بەقەناعەتی من سەرکەوتنی ئەمریکا لەعیراق لەناو سنوورەکانی عیراق ڕاناوەستێت، نەك هەر دەچێت بۆ وڵاتەکانی ترو سیستەمەکان دەگۆڕێت، بەڵکو کاریگەرییەکانی هەم ئیقلیمی دەبێت، هەم جیهانییش دەبێت، بەڵام بەرامبەر بەوە شکستی ئەمریکا لەعیراق شکستێك دەبێت لەقەبارەی ئەوەی ڤێتنام کەبۆ چل تا پەنجا ساڵ ئەمریکا ناتوانێت ڕاستی بکاتەوە، بەو مانایە ئەمریکا نابێت -ئەگەر وەك ئەمریکاییەك بیربکەیتەوە- ئەو شەڕە بدۆڕێنێت‌و لەو تاقیکردنەوەیە سەرنەکەوێت، بەڵام پرسیار ئەوەیە ئایا ئەمریکا لەوردەکاریدا بەرنامەیەکی تێرو تەسەلی هەیە بۆ گۆڕینی عیراق بەدیموکراتی، من گومانم هەیە لەوە.. لەمەانگی دووەوە تائێستا پێشکەوتنی دیکتاتۆر تائێستا هەشت جار ئەمریکا ستراتیژی خۆی لەعیراق گۆڕیوە، هەم لەوردەکاری، لەمەسەلە مەیدانییەکان‌و عەسکەرییەکان، هەم لەمەسەلە سیاسییەکان، بەشێوەیەکی گشتی لایەنی کوردی کەم یا زۆر لەو ئاستە نەبووە کەکاربکاتە سەر ڕەوتی ستراتیژی ئەمریکا لەناوچەکە، بەو مانایەی کەکورد بکاتە لایەنێکی ستراتیژیی بۆ ئەمریکا، بۆیەش ئەگەری زۆر هەیە ئەمریکا پلانەکانی بۆ عیراقی داهاتوو بگۆڕێت بەپێی هەندێك گۆڕان لەعیراق، بەڵام ئەوەی دەمەوێت بیڵێم ئەوەیە عیراق حاڵەتێکی یەکجار زەحمەتە، تاقیکردنەوەیەکی یەکجار قورسە، سەرکەوتنی ئەمریکا دەتوانێت ببێت بەپایەگایەکی یەکجار گرنگ بۆ سەرکەوتنی ئەمریکا لەهەندێك پرۆژەی داهاتوو لەڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست‌و لەجیهانیشدا.

***ئامازەت بەوەدا کەئەمریکا لەدوای 11ی سێپتەمبەرەوە ئەگەر لەسەر حسابی ئیستیقراریش بێت دیموکراتی قبووڵە، بەڵام بۆچی؟ لەبەرئەوەی کەئەمریکا لە 11ی سێپتەمبەرەوە تێگەیشت ئیستیقرار ڕووناداتە ئەگەر دیموکراتی نەبێت، ئایا پێت وانییە پێداگرتن لەسەر سەربەخۆیی کەتۆ جەختی لەسەر دەکەیت بۆخۆی یەکێکە لەعاملە سەرەکییەکانی نائیستیقرارو تێکدانی نەخشەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست‌و نانەوەی پشێوی، بیریشمان نەچێت ئێستا هێزە ئیقلیمییەکانی دژ بەفیدراڵیی لەبەرئەوەی لەحاڵەتی پەرتەوازەییدان‌و ئیستا لەپەراوێزدان بۆیە مەسەلەی فیدراڵی لەعیراقدا تائەندازەیەك بەشێوەیەکی ئاسایی دەڕوات، پێت وانییە ئەگەر بێتە سەر باسی سەربەخۆیی هەموو هێزە پەرتەوازەکان یەکدەگرنەوە بەهەرێم‌و هێزەکانی ناو عیراقیشەوە..؟**

-هەڵبەتە تۆ کۆمەڵە پرسیارێکت کرد ، هەموویشیان گرنگن، سەبارەت بەوەی دامەزراندنێکی دەوڵەتی کوردی لەباشووری کوردستان دەبێتە هۆی نەبوونی ئارامی، ئێمە دەتوانین دووشت بڵێین: لەزۆر جێگای دونیادا دامەزراندنی دەوڵەت بۆ ناوچەیەك بووە بەهۆکارێك بۆ ئیستیقرارو برانەوەی ململانێیەکی خۆیناوی کە (30-40) ساڵی پێچووەو خەسارەتێکی زۆر لەلایەنەکانی ململانێی داوە، دەتوانین پرسیارەکەی تۆ بەپێچەوانەوە وەربگرین، دامەزراندنی دەوڵەتێکی کوردی چارەسەری کێشەی کوردو کێشەی عیراقە، ئێمە تائێستا بەقەناعەتی من نەمانتوانیوە نە لەعیراقی عەرەبی، نە لەدونیا بگەیەنین، کەبەڵێ چارەکردنی کێشەی کورد بەپلەی یەکەم چارەکردنی کێشەی عیراقە،

***بەڵام وروژاندنی کێشەی کوردو تورکیایە, کوردو ئێرانە, کوردو سوریایە, من مەبەستم ئەوەیە** سەبارەت بەتورکیا بەقەناعەتی من تورکیا ئەمڕۆ لەهەموو ڕۆژێك زیاتر بواری مانۆڕو کاریگەری هەیە لەسەر پاشەڕۆژی کوردستان، ئەگەر وای دابنێین، ئەمڕۆ بەسەدان هەزار خەڵك بێتە سەرجادە لەکوردستان داوای سەربەخۆیی کوردستان بکات، جا چ لەژێر دروشمی بڕیاری چارەی خۆنوسین، یان هەر شێوەیەکی دیکە بێت‌و داوای سەربەخۆیی کوردستان بکات, تورکیا بەهیچ شێوەیەك ناتوانێت بۆ یەکەمجار لەهەشتاو دوو ساڵی ڕابردوو لەعیراقدا یەك سەربازیش بنێرێتە ناو عیراق, چونکە بەپێی بڕیارەکانی نەتەوەیەکگرتووەکان، دوای کەوتنی سەدام، ئەمریکا بەڕپرسە لەلایەنی ئاسایشی عیراق، کەواتا ناردنی هەر سەربازێکی تورکیا بۆ عیراق, پێنانە لەسەری سەربازێکی ئەمریکی کەئەوەش لەوانە نییە بکرێت، ئەوە لایەنێکیان، لایەنی دووەمیان: سی ساڵ زیاترە تورکیا بەدەست کێشەی قوبرسەوە دەناڵێنێت، کەکێشەیەکە بۆ خۆیان دروستیان کرد ، بەڵام دەخوازن لێی ڕزگاربن، ئەمڕۆ تورکیا ناتوانێت قوبرسێکی دیکە خەڵق بکات، ئێمە دەبێت لەئاستی ستراتیژەوە تەماشای مەسەلەکان بکەین، دوو ڕاگەیاندن لەلایەن سەرۆك وەزیرانی تورکیاوە یان وەزیری دەرەوەی تورکیا هەموو شتێك نییە، بەڵکو ئەمڕۆ لەو قەناعەتەدام لەهەشتاو دوو ساڵی ڕابردووی عیراقدا بۆ یەکەم جارە تورکیا ناتوانێت بەو ئاسانییە هێزە سەربازییەکانی بنێرێت بۆ کوردستان، سوریاو ئێرانیش هەردووکیان لەقۆڵی شەیتانن لەگەڵ کۆریای سەرەوە هەرسێکیان لەژێرەوە وەك ئامانجێکی ئەمریکان، ڕاستە بارودۆخی عیراق لەوانەیە ئەو ڕووبەڕووبوونەوەیەی لەگەڵ سوریاو ئێران هەندێك دوای خستبێت، بەڵام ئەو ئەگەرە هەرماوە، بەقەناعەتی من ئەسوریا نەئێران ئەو هەڵەیە ناکەن بەهێزێکی سەربازی بێنە ناو کوردستانەوە، کاتێك ئەگەر کورد باسی لەوڵاتێکی سەربەخۆی کوردی کرد ، ئەو وەختەش کەکورد سەرکەوتوو بوو، پێشانی ئەمریکاییەکانی بدات کەئەوە ئیرادەی ملیۆنان خەڵکە، من ڕایەکانی هاری شووت-م خوێندۆتەوە، دەڵێت" ئەرکی ئێمەیە هاتووین بۆ ئێرە گوێ لەئیرادەی خەڵك بگرین، من لەیەکێك لەفەرمانبەرانی نەتەوەیەکگرتووەکانیشم دیوە لەچاوپێکەوتنێکی (T.V)دا پرسیاری لێدەکەن لەسەر مەسەلەی ریفراندۆم، لەوەڵامدا دەڵێت" ئێمە بۆ نا، ئەگەر خەڵك داوای بکات, لەسەرمانە گوێ لەخەڵك بگرین. بەو مانایە کورد دەبێت ئەو حاڵەتی پاشەکشەیە تێك بشکێنێت‌و خۆی بەرەوڕووی مەترسییەکی مێژوویی گەورە بکاتەوە.. لەهەمان کاتیشدا ڕۆڵێکی گەورەش ببینێت, بەو مانایەی کەمن پێش ساڵێك لوتارێکدا نووسیومە: کورد لەبن لووتکەیە یان ئەوەتا پاڵێکی پێویستە بۆ سەر لووتکە، یان ئەوەتا جارێکی دیکە لەبن لووتکە شۆردەبێتەوە، ئەوەش بەپەیوەندیی لەگەڵ زەمەن, ئەو زەمەنەی ئەمڕۆ لەدەست کورددایە، زەمەنێکە کەلەهەر ڕووداوێك دەتوانێت جێگای پەنجەی خۆی دیاربێت. جا چ سەلبی بێت چ ئیجابی. هەموو زەمەنێك وەك یەك نییەو سەعاتێکیش لەدەرەوەی ڕووداو وەکو ئاینشتاین دەڵێت" بەسەعات حساب نییە، ئێمە لەحاڵەتێکی مێژوویی یەکجار ئیستیسنائی‌و یەکجار گرنگدا دەژین، لەدەستدانی ئەو کاتە بەمقۆمقۆو گفتوگۆ لەسەر شێوەی فیدراڵی‌و ئەمانە ئەو فرسەتەی کەئەمڕۆ لەدەستمانە کەهەزارانی خەڵك بێنە سەرجادە ئەو فرسەتەمان لەدەست دەدات، ئێمە ئەمڕۆ وەك کورد بەشدارین لەدروستکردنەوەی

من زۆرجار کوردستانی نوێ دەخوێنمەوە لەنووسینەکانی بەڕاشکاوی داوای یەکبوونی ئیدارەکان دەکرێت، بەڵام گوێی لێناگیرێت